

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้

ในการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

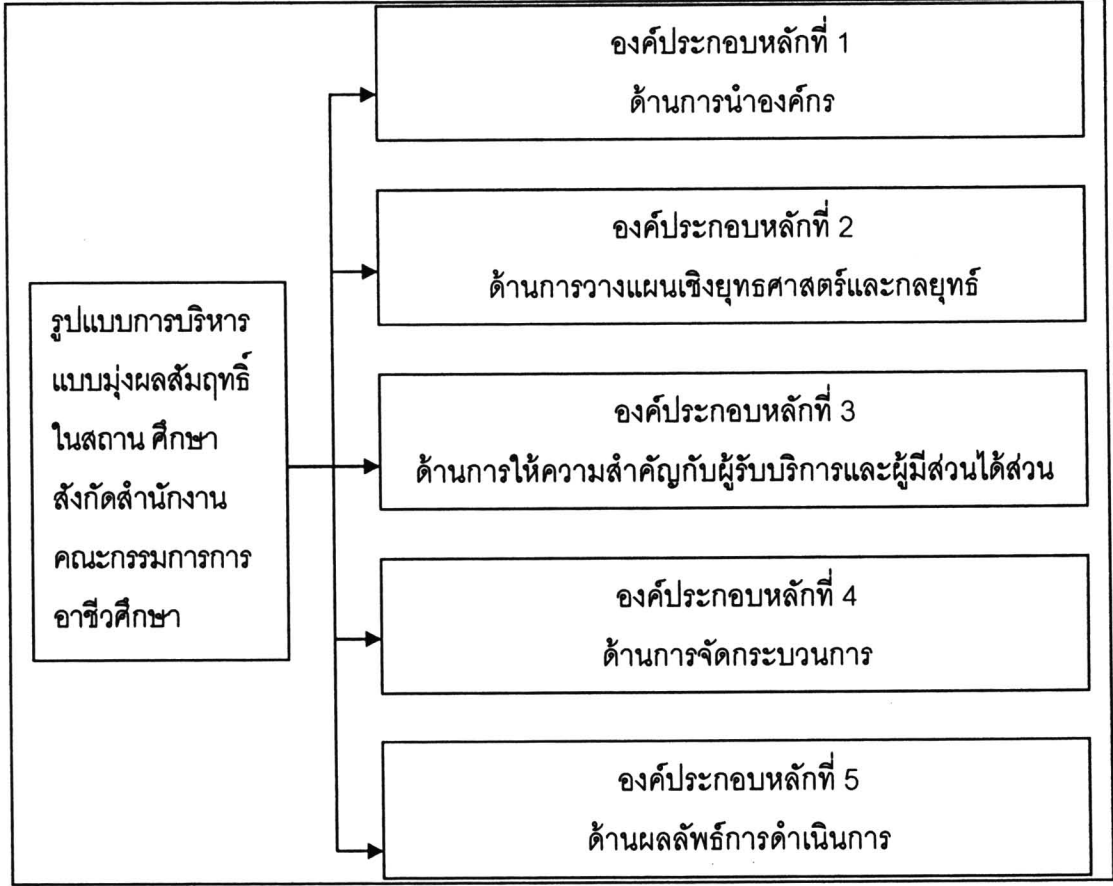
1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านการนำองค์กร มีระดับการปฏิบัติสูงสุดในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านที่ 2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ด้านที่ 3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ด้านที่ 4 ด้านการจัดการกระบวนการ มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก และด้านที่ 5 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ มีระดับการปฏิบัติในระดับมาก ตามลำดับ โดยมีภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่ามี การปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 5 ด้านได้แก่ 1. ด้านการนำองค์กร 2. ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4. ด้านการจัดการกระบวนการ 5. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักได้แก่ ด้านการนำองค์กรด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการจัดการกระบวนการ และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ดังแสดงในภาพ

ภาพ 16 แสดงผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.1 ด้านการนำองค์การพบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย และ 21 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ มีการมอบหมายบทบาทและหน้าที่ให้ครู บุคลากร และบุคลากรไปปฏิบัติตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมให้ครู บุคลากร นักเรียน และนักศึกษา จัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ผลงานวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนส่งเสริมสวัสดิการให้กับครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา เช่น การรักษาพยาบาล ความก้าวหน้าในวิชาชีพความมั่นคงในการทำงาน ฯลฯ การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนางานไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม มีการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ และผลงานที่เกิดขึ้นต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อแสดงออกถึงความรับผิดชอบตรวจสอบได้ โปร่งใส มีการกำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว

2.2 ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์พบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย และ 19 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การนำนโยบายของสำนักคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มากำหนดพันธกิจ แผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของสถานศึกษา โดยมาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและภายนอก การกำหนดกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษาโดยนำกลไกของการประกันคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้ในการบริหารการกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน โครงการการบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพสู่ชุมชน สถานประกอบการ เพื่อการยอมรับศรัทธา และสร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษา การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การกำหนดให้มีมาตรการกำกับ ดูแล การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การบริการสถานประกอบการ ชุมชนสังคมท้องถิ่นเป็นไปตามยุทธศาสตร์แผนงานโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2.3 ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อย และ 15 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ สถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคคลภายนอกที่เป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกรรมการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและพัฒนาสถานศึกษา สถานประกอบการ และหน่วยงานให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบทวิภาคี จัดให้มีกิจกรรมยกย่อง เชิดชูเกียรติ และมอบรางวัลให้กับบุคคลภายนอกที่จะสร้างคุณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ประชาชน ชุมชนพื้นที่

สถานประกอบการและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงบทบาทภารกิจหน้าที่ ผลงานประสบความสำเร็จเป้าหมายในอนาคต และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จัดให้มีช่องทางที่หลากหลายในการรับข้อเสนอแนะจากบุคคลต่างๆ เพื่อนำมาไปวิเคราะห์เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ

2.4 ด้านการจัดการกระบวนการพบว่าประกอบด้วย 6 องค์ประกอบย่อย และ 26 แนวทาง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยมีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การวางแผนเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพทั้งผู้เรียนเก่า และผู้เรียนใหม่ก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน การจัดกระบวนการเรียนรู้ หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) ในการฝึกทักษะวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ การจัดกระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคนิควิธีการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สถานประกอบการ ตลอดจนแรงงานสากลที่เรียกกันว่าวิสัยอุตสาหกรรม (Industrial Behavior) กระบวนการเพิ่มทักษะผู้เรียนจากผู้เชี่ยวชาญภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุมาตรฐานรายวิชาและสาขาวิชาการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อพัฒนา ครูสื่อการสอนมุ่งสู่ คุณภาพ และมาตรฐานอาชีวศึกษาและความเป็นสากล

2.5 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการพบว่าประกอบด้วย 10 องค์ประกอบย่อย และ 28 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยองค์ประกอบย่อย ได้แก่ การจัดเอกสารรายงานผล และการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรับประกันคุณภาพภายใน และภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทั้งที่ผ่านมาและรอบถัดไป ระดับความเหมาะสม / พึงพอใจในการประเมินผล การปฏิบัติงานและการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปด้วยความยุติธรรมโปร่งใสซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา ผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ ระดับความพึงพอใจของบุคลากร ในสถานศึกษาที่มีต่อการจัดบรรยากาศทางการเรียน สวัสดิการ การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการด้านอินเทอร์เน็ต การใช้ห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงานระดับคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพของครู และบุคลากรในสถานศึกษา ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้กำลังคน (Demand Side) และผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการคุณภาพของผู้เรียน และผู้สำเร็จด้านอาชีวศึกษาจากสถานศึกษา เมื่อเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาอื่น ระดับความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้สำเร็จ

การศึกษาในการได้รับประสบการณ์จากสถานศึกษา สถานศึกษามีผลงานที่ประสบความสำเร็จในด้านการผลิตนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ และงานวิจัยของครู และนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับสูงกว่าระดับภาคขึ้นไปมีมากขึ้นกว่าเดิมสัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำและศึกษาต่อเมื่อเทียบกับผู้จบการศึกษาทั้งหมดภายใน 1 ปีการศึกษา จำนวนผู้เข้าเรียนอาชีวศึกษาของสถานศึกษา ในปีการศึกษาปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

ผลการตรวจสอบรูปแบบฯ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า รูปแบบฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารระบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถาน ศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปใช้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ามี 5 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1.องค์ประกอบด้าน การนำองค์กร 2.ด้านการวางแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ 3. ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4.ด้านการจัดการกระบวนการ และ 5.ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ทั้งนี้ เพราะการนำองค์กร ซึ่งในที่นี้หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ถือว่าเป็นหน่วยงานหลักในการผลิตและพัฒนากำลังคนระดับฝีมือระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีให้กับประเทศ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้กำหนดหน้าที่และการบริหารงานของสถานศึกษา ตามระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ.2552 ข้อ 7.สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษา ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวให้สถานศึกษาดำเนินการโดยสรุปได้ดังนี้ จัดการให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมุ่งเน้นการปฏิบัติจริง โดยประสานความร่วมมือกับสถานประกอบการและหน่วยงานอื่น ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และการให้บริการวิชาชีพสู่ชุมชนส่งเสริมงานวิจัยพัฒนาองค์ความรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรม

พร้อมทั้งการบำรุงศาสนา ส่งเสริมด้านการกีฬา อนุรักษ์ธรรมชาติ อีกทั้ง ส่งเสริมการจัดการศึกษาเชิงธุรกิจ

1.1 องค์ประกอบหลักด้านการนำองค์กร ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพราะการเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต และกระบวนการผลิตในทุกองค์กร ระบบการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือของรัฐบาลในการขับเคลื่อนประเทศ เข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ในการผลิตคุณภาพแรงงานสูง โดยการสร้างกำลังคนที่มีคุณภาพ และสมรรถนะสูง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ที่จะยกระดับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ สร้างและพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งปรับตัวได้อย่างรวดเร็วเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทศวรรษที่ 2 ด้านอาชีวศึกษา (พ.ศ.2552-2561) มีวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ว่า “กระบวนการผลิตและพัฒนา กำลังคนของประเทศมีความสอดคล้อง กับความต้องการ และมีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน” สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ โดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน (สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เลขที่ นร.0506/25009 ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2553)

1.2 องค์ประกอบหลักด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ กำหนดไว้ในองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพราะการวางแผนเป็นระบบการคิด วิเคราะห์ สภาพแวดล้อม และหาทางเลือกที่เหมาะสม ในการดำเนินการไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแผนเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ และการประสานงานภาพภายใต้ข้อจำกัดทางทรัพยากรการบริหารจัดการ และจะต้องกำหนดจากเทคนิควิธีการที่ทันสมัย โดยใช้การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ เป็นการวางแผนที่สอดคล้องกับยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างดี ในการทำหน้าที่เป็นตัวประสานระหว่างวัตถุประสงค์ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบย่อยด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ มีองค์ประกอบย่อยโดยสรุปได้ดังนี้ การนำนโยบายของ สอศ. มากำหนด พันธกิจและแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา การกำหนดกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานผู้เรียน โดยใช้กลไกของการประกันคุณภาพภายใน และภายนอก การกำหนดกลยุทธ์ แผนงานโครงการการบริหารวิชาการวิชาชีพสู่ชุมชน สถานประกอบการการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษา

การกำหนดมาตรฐานการกำกับ ดูแลการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับนโยบาย ตามประเด็นยุทธศาสตร์ของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 6 ข้อ และแนวทางการประกันคุณภาพภายใน และภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รวมถึง แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองอีกด้วย

1.3 องค์ประกอบหลักด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพราะงานราชการต้องปฏิบัติแก่ประชาชนใน ลักษณะของ “การให้บริการแก่ประชาชน” เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเจ้าของ ประเทศกรอบแนวความคิดดังกล่าวนี้ปรากฏอยู่ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะมาตรา 70

มาตรา 70 บุคคลผู้ซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือของราชการส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐมีหน้าที่ ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการ กับประชาชนฯ และชินวรณ บุญเกียรติ (2553) ได้เน้นย้ำให้ผู้บริหารทุกระดับให้ความสำคัญกับ ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการร่วมกับผู้บริหารจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับ และให้ความสำคัญต่อ การขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินการทุกอย่างขององค์กรอย่างครบถ้วน ถูกต้อง เป็นไปตามทิศทาง เดียวกัน อีกทั้งรายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี ตามความต้องการของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) กล่าวถึงความร่วมมือ ของสถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาส่วนมาก มีการร่วมในลักษณะ เป็นเป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษา การสนับสนุนทุนทางการศึกษา สนับสนุน งบประมาณด้านต่างๆ การบริจาควัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร การร่วมจัดทำหลักสูตร เป็นแหล่งศึกษาดูงานของครู อาจารย์ นักศึกษา เป็นแหล่งวิทยากรเพื่อจัดการสอนร่วมกัน

อีกทั้งเอกสารเผยแพร่ของ UNESCO และ ILO ยังให้ความสำคัญกับอาชีวศึกษาไว้ โดยการดำเนินงานด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรม ต้องให้ความสำคัญกับสถานประกอบการ หน่วยงาน ตลาดแรงงาน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ซึ่งเป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (บรรเลง ศรีนิล และคณะ, 2548) สรุปได้ดังนี้ ต้องเป็นระบบการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ต้องมีฐานกว้างขวาง สามารถถ่ายทอดเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์สาขาวิชาต่างๆ ต้องให้โอกาสเท่าเทียมกัน ระหว่างกลุ่มสตรี กลุ่มคนด้อยโอกาส และผู้สำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ยังไม่ได้เรียนต่อ

เน้นให้เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงาน ความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้เป็นนโยบายแห่งชาติ โดยมีองค์กรระดับชาติดูแล หลักสูตรต้องเชื่อมโยงกับโลกของงาน การจัดอาชีวศึกษาด้วยความยืดหยุ่นมีความหลากหลาย เรียนได้ทั้ง เต็มเวลา นอกเวลา และทางไกล โปรแกรมการเรียนการสอน ต้องอยู่บนพื้นฐานการวิเคราะห์อาชีพ ต้องรู้การบริหารจัดการ การตลาด เทคโนโลยีสารสนเทศ สาขาต่างประเทศ และคอมพิวเตอร์เป็นต้น บุคคลต้องไปรับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนากรอบคุณวุฒิวิชาชีพ เพื่อให้คนทำงานสามารถเทียบโอนประสบการณ์การทำงาน และได้รับการฝึกอบรม ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ ควรพัฒนา จากระบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงานให้มีการสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระหว่างหน่วยงาน การศึกษา และฝึกอบรมเพื่อให้มีการเชื่อมโยงกันตลอดเวลา

1.4 องค์ประกอบหลักด้านการจัดการกระบวนการ กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่ง ของรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ เพราะการจัดการศึกษา และฝึกอบรมทั้งวิชาชีพและวิชาการสู่เยาวชน ประชาชนทั่วไป และผู้ปฏิบัติงานอยู่ภาคต่างๆ เช่น ธุรกิจ อุตสาหกรรมเกษตร และภาคราชการนั้น สถานศึกษา ต้องมีการจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิต และพัฒนากำลังคน ให้มีคุณภาพและมาตรฐาน การอาชีวศึกษา และมีความพร้อมสู่การประกันคุณภาพภายในและภายนอกของ สมศ. เพื่อให้ สังคม และตลาดแรงงานยอมรับ ศรัทธาและอีกส่วนหนึ่งเป็นการสร้างศักยภาพในการแข่งขันด้าน เศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับ ชินภัทร ภูมิรัตน์ ได้กล่าวถึงการวางยุทธศาสตร์ปฏิรูป การบริหารจัดการอาชีวศึกษาภายใต้ พ.ร.บ. การอาชีวศึกษาไว้ว่า แนวโน้มและสิ่งท้าทายของ อาชีวศึกษา มาจากปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่อิทธิพลสูงคือการค้นพบสิ่งใหม่ๆ ทางความรู้ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งประเทศที่สร้าง พัฒนา และเป็นเจ้าของความรู้ และเทคโนโลยี จะอยู่ในฐานะที่สามารถใช้ความรู้นั้นเพื่อเป็นประโยชน์ทางการค้าและการแข่งขันประเทศที่อยู่ใน แถวหน้าของการพัฒนา ล้วนเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนา ความรู้ และพัฒนาคน กระบวนการพัฒนาความรู้และพัฒนาคนนั้น ในส่วนของอาชีวศึกษาจะมีลักษณะพิเศษ ดังที่ คณะอนุกรรมการ กนป. ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษากล่าวว่า “ลักษณะเฉพาะด้านการอาชีวศึกษา อันเป็นอัตลักษณ์ของการอาชีวศึกษา” แสดงให้เห็นการศึกษามุ่งผลิตกำลังคนที่มีความชำนาญ เฉพาะทาง เพื่อให้ไปประกอบอาชีพเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศ ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญในการผลิต และพัฒนากำลังคนของประเทศมาโดยตลอด นับตั้งแต่มี แผนการศึกษาแห่งชาติ จนถึงปัจจุบัน

การจัดการอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ในหมวดที่ 1 บททั่วไปของ พ.ร.บ. การอาชีวศึกษาได้บัญญัติวิธีการจัดการอาชีวศึกษา และรูปแบบในการจัดการอาชีวศึกษาไว้อย่างชัดเจนในมาตราที่ 6 มาตรา 7 มาตรา 8 รวมทั้งมาตรา 10 ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำความเข้าใจ แล้วนำสู่การปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ ซึ่งพอสรุปเป็นแนวปฏิบัติ สำหรับสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. ระบบการจัด สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้ 3 รูปแบบ คือ

1.1 การศึกษาในระบบ

1.2 การศึกษานอกระบบ

1.3 การศึกษาระบบทวิภาคี

ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษา ในหลายรูปแบบรวมกันได้ การจัดการศึกษามีความยืดหยุ่น หลากหลาย และมีระบบเทียบโอนผลการเรียน และระบบเทียบโอนประสบการณ์การทำงานของบุคคล เพื่อเข้ารับการศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

2. หลักสูตร ประกอบด้วย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน สังคม สถานประกอบการ

4. สร้างแรงจูงใจให้สถานประกอบการมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา

5. ระดับบริหาร ทั้งภาครัฐและเอกชนประสานงานอย่างทั่วถึงเป็นธรรม

6. การมีระบบพัฒนาครูอาจารย์ให้ทันก่อนการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

1.5 องค์ประกอบหลักด้านผลลัพธ์ในการดำเนินการ กำหนดไว้เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทั้งนี้เพราะหน้าที่และการบริหารงานของสถานศึกษา ข้อ 7 สถานศึกษามีหน้าที่จัดการศึกษาฝึกอบรม และส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์คือ มีผลลัพธ์ในการดำเนินการตาม พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ของสถานศึกษาที่ตั้งไว้โดยผู้บริหารสถานศึกษา ได้แสดงออกถึงความสามารถในการการนำองค์กร การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดกระบวนการ จนมีผลลัพธ์เกิดผลสัมฤทธิ์ เป็นที่พึงพอใจของผู้เข้ารับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง เป็นไปตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่ง ทศพร ศิริสัมพันธ์

(2543) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารที่เน้นการวางแผนกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมผู้บริหารแต่ละระดับขององค์กรต้องยอมรับ และคำนึงถึงผลงานและการให้รางวัลตอบแทนผลงาน

ทิพาวิดี เมฆสุวรรณ (2543) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ว่าเป็นการบริหารโดยมุ่งที่ผลลัพธ์หรือความสัมฤทธิ์ผลเป็นหลัก ให้ระบบการประเมินผลงานที่อาศัยตัวบ่งชี้เป็นตัวสะท้อนผลงานออกมา เป็นรูปธรรมเพื่อการพัฒนา ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้ดียิ่งขึ้น และให้แสดงความรับผิดชอบ ต่อสาธารณะ

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย (2547) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานและมุ่งเน้นที่ผลงานอันได้แก่ ผลผลิต (Outputs) กับผลลัพธ์ (Outcomes) และความพึงพอใจ ของประชาชน หรือหน่วยงานที่ทำงานร่วมกันมากกว่าที่จะเป็นทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินการหรือปัจจัยนำเข้า (Input) และกระบวนการ (Process) และจิราภรณ์ เกสรสุจริต (2545) กล่าวถึง สำนักงานประกันสังคมได้นำระบบบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์เข้ามาใช้ก่อให้เกิดประโยชน์สรุปได้ดังนี้ ประโยชน์ต่อผู้เข้ารับบริการ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดต่อผู้ประกันตน นายจ้างให้ได้รับการบริการที่มีคุณภาพในด้านความถูกต้องชัดเจน ความรวดเร็ว และความสะดวก ประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงาน คือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน และประโยชน์ต่อองค์กร ที่มีการทำงานที่เน้นความคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้ การมีส่วนร่วมของบุคลากร

ดังนั้น ผลลัพธ์ ในการดำเนินการในสถานศึกษา ก็คือ ผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ และมาตรฐาน และมีผู้สำเร็จการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์คือ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีสมรรถนะในการทำงาน เป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการ หน่วยงาน ผู้ใช้กำลังคนและสังคม อีกทั้งครู บุคลากรทางการศึกษาที่มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาในการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ผู้ปกครองชุมชน ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ได้รับการบริการด้านวิชาชีพและวิชาการอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต และการบริการชุมชนช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนผลงานของสถานศึกษาเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนได้รับการยอมรับศรัทธาอย่างสูง จากประชาชน สังคมพื้นที่ ส่งผลให้มีผู้สนใจเข้าศึกษาต่ออาชีวศึกษามากขึ้นทุกปี

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่ามี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

2.1 องค์ประกอบหลักด้านการนำองค์กรมี 6 องค์ประกอบย่อย และ 21 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ 1) มีการมอบหมายบทบาทและหน้าที่ให้ครู และบุคลากรไปปฏิบัติตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา 2) สนับสนุนและส่งเสริมให้ครู บุคลากร

นักเรียนและนักศึกษาจัดทำนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ผลงานวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการเรียน การสอนและเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน 3) ส่งเสริมสวัสดิการให้กับครูและบุคลากรทุกคนใน สถานศึกษา เช่น การรักษาพยาบาล ความก้าวหน้าในวิชาชีพ ความมั่นคงในการทำงาน ฯลฯ 4) การเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนางานไปสู่เป้าหมาย อย่างเป็นรูปธรรม 5) มีการแสดงข้อมูลเกี่ยวกับการใช้งบประมาณ และผลงานที่เกิดขึ้นต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อแสดงออกถึงความรับผิดชอบตรวจสอบได้ โปร่งใส 6) มีการกำหนดเป้าประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ เพราะกระแสเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี นวัตกรรม กระแสโลกาภิวัตน์ การปฏิรูปราชการในต่างประเทศประเทศทั่วโลกต่างพากันเปลี่ยนตัวเอง รวมทั้งประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้ ทุกภาคส่วนอยู่ในสถานการณ์ที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตัวเอง (รุติมา ศิริวิโรจน์, 2545) สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) เป็นหนึ่งองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่ได้รับผลพวง มาจากการปฏิรูป ระบบราชการปรับเปลี่ยนจากกรมอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยราชการระดับกรม ของกระทรวงศึกษาธิการมาตั้งแต่ปี 2546 มีพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 เป็นแนวทางในการบริหารราชการ ส่วนกลาง และสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษา 415 แห่ง ทั่วประเทศ สอศ. ได้ออกระเบียบว่าด้วยการบริหารสถานศึกษาพ.ศ.2552 โดยมีผู้อำนวยการวิทยาลัย รองผู้อำนวยการฝ่ายต่างๆ และหัวหน้างานทำหน้าที่บริหาร โดยที่ตำแหน่งผู้อำนวยการ เป็น ตำแหน่งบริหารสูงสุดในสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบให้ไปตามนโยบายของ สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา แม้ยังไม่มีการมอบอำนาจให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลก็ตามแต่ ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัติ “การอาชีวศึกษา” ซึ่งมีความหมายว่ากระบวนการศึกษาเพื่อผลิต และพัฒนากำลังคน ในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี การจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัด การศึกษาในด้านวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการ ศึกษาแห่งชาติ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องศึกษา นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา การปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (2552-2561) การประกันคุณภาพภายใน และภายนอกของ สมศ. อีกทั้ง สอศ. ได้จัดให้มีระบบการบริหารจัดการ โดยใช้โครงสร้างการบริหาร อาชีวศึกษาจังหวัด (อสจ.) ซึ่งมีการรวมตัวกันของสถานศึกษาในจังหวัดแล้วเลือกตั้งผู้บริหาร สถานศึกษาคนหนึ่งเป็นประธานอาชีวศึกษาจังหวัด บริหารตามวาระและมี รองประธาน และผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ฝ่ายบริหารและพัฒนา และฝ่ายความร่วมมือ มีวัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับการศึกษา และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลให้มากยิ่งขึ้น

จากโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา และรูปแบบการรวมกลุ่มกันของสถานศึกษา ในจังหวัด (อศจ.) ที่สอศ. มุ่งหวังให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นยังไม่สามารถผลิตผลลัพธ์คือ ผู้เรียน หรือ ผู้สำเร็จการศึกษาให้ได้รับการยอมรับจากสถานประกอบการ หรือผู้ใช้งานคนไปปฏิบัติงาน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551) แม้ว่าสำนักงาน ก.พ.ร. ได้ติดตามผลการดำเนินงาน ของ สอศ. ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีที่ได้กำหนดตัวชี้วัด “ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ” มาตั้งแต่ภายหลังคณะรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้ดำเนินการ เมื่อปี 2548 ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาเหตุผลอาจเป็นไปได้ที่ว่า การบริหารงานในสถานศึกษา ที่ผ่านมา มุ่งเน้นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เหตุเพราะสถานศึกษาขาดปัจจัยหลายด้านในการสนับสนุนพัฒนาผู้เรียน และครู จวบจนมาถึงปัจจุบัน ปัญหาต่างๆ ยังไม่สามารถคลี่คลายลงไปได้ จึงเป็นสาเหตุให้รัฐบาลยุคปัจจุบันต้องปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดทำขึ้นนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร สถานศึกษา นำไปปฏิบัติได้จริง และเกิดผลสัมฤทธิ์ในตัวผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา ด้วยเริ่มต้นจาก การนำองค์กร ของผู้บริหารที่ต้องใช้ ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และพัฒนางานไปสู่เป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (แก้วตา ไทรงาม, 2545) กล่าวว่างานวิจัยทั้งในประเทศตะวันตกและตะวันออกพบตรงกันว่า ความสำเร็จของหน่วยงาน หรือความล้มเหลวของหน่วยงานขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารถึงร้อยละ 70 และอีกร้อยละ 30 ขึ้นอยู่กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้บริหารจึงเป็นปัจจัย ความสำเร็จ (Success Factor) ที่สำคัญของหน่วยงาน และต้องสวมบท “ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง” เพื่อทำหน้าที่สร้างความมั่นคง เจริญเติบโตให้กับหน่วยงาน ด้วยการตั้งเป้าประสงค์ของการพัฒนาสถานศึกษาทั้งระยะสั้น และระยะยาว สร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรู้เท่าทัน ด้วยการเพิ่มโอกาสฝึกอบรม ศึกษาดูงานในประเทศ/ต่างประเทศและแหล่งแสดงผลงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ ให้กับบุคลากร ครู นักเรียน นักศึกษา ได้ผลิตนวัตกรรมสิ่งประดิษฐ์ งานวิจัยของครู แล้วนำมาเสนอให้สังคม ชุมชนได้เห็นศักยภาพความสามารถของครู และผู้เรียน เป็นการสร้างแรงศรัทธาต่อผู้ปกครอง สถานประกอบการหน่วยงาน อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติงานของ ผู้บริหารไม่สามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้เพียงลำพัง ต้องมีทีมงานโดยการมอบอำนาจหน้าที่ให้กับ

ผู้ได้บังคับบัญชาได้ทำหน้าที่ ตามความเหมาะสม ความถนัด และตามสถานการณ์ เพื่อลดภาระ แต่จะทำหน้าที่ประสานงาน นิเทศติดตามการดำเนินงาน ที่มอบหมายด้วยการให้เกียรติ และเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน (ระวีวรรณ โพธิ์วัง, 2545) ผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่สร้างความก้าวหน้าให้กับองค์กร ต้องจัดบำรุงขวัญ (Morale) เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงาน การตอบแทนรางวัล การสังสรรค์ การเล่นกีฬา เป็นพลังที่สำคัญอันหนึ่ง ในการสร้างทีมงานให้เข้มแข็ง พร้อมปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ ความเข้มแข็งหรือประสิทธิภาพของทีม จะต้องได้รับการพัฒนาตามปัจเจกบุคคลให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ และก้าวหน้าในระบบราชการ ด้วยการพัฒนาตนเอง เพื่อจัดทำข้อมูลผลงานเลื่อนวิทยฐานะซึ่งเป็นสิ่งที่ครูและบุคลากร มีความปรารถนามากที่สุด

การนำองค์กรด้วยภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ที่กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อให้เกิดผลงานเชิงประจักษ์ต่อผู้รับบริการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องแล้วยังจะต้องแสดงออกถึงความรับผิดชอบ ต่อกรรมการสถานศึกษา ชุมชน สังคม ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี พร้อมระบบการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณต่างๆ ให้ชัดเจน โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ จึงถือว่าเป็นผลสัมฤทธิ์ของการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

ผู้วิจัยได้ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อสนองนโยบายของส่วนกลาง ในการนำองค์กร ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละประเภทวิชาถึง 9 ประเภทวิชา คือ ประเภทช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ศิลปกรรม เกษตรกรรม อุตสาหกรรมท่องเที่ยว อุตสาหกรรมสิ่งทอ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประมง ประเภทที่มีผู้นิยมเรียนมากที่สุด คือ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ประมาณร้อยละ 50 รองลงมาคือ ประเภทพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ ประมาณร้อยละ 37 ประเภทเกษตรกรรม ประมาณร้อยละ 6 ส่วนประเภทอื่นๆ นั้น มีผู้เรียนต่ำกว่าร้อยละ 3 (ข้อมูลปี 2549, สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา) และเมื่อพิจารณาไปในจังหวัดเดียวกันจะมีสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาเดียวกันและสาขาวิชาที่เหมือนกันหลายสถานศึกษา เช่น จังหวัดสิงห์บุรี มีสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมถึง 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรี วิทยาลัยเทคนิคสิงห์บุรีแห่งที่ 2 วิทยาลัยการอาชีพอินทร์บุรีในทำนองเดียวกัน ประเภทวิชาพาณิชยกรรม/บริหารธุรกิจ มีการจัดการเรียนการสอนซ้ำกันหลายแห่ง แม้กระทั่งวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ยังจัดการเรียนการสอนประเภทอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมอยู่ด้วย จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่ซ้ำซ้อนกันนี้ จึงมีปัญหาในเรื่องการแย่งลูกค้าหรือผู้เรียน ทำให้สถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงกว่าได้เปรียบ

ส่วนสถานศึกษาที่เกิดใหม่ขาดความพร้อม จะมีผู้เรียนน้อย ไม่เต็มห้อง อีกทั้งสถานศึกษาในจังหวัดใกล้เคียง ตัวอย่างกรณีจังหวัดสิงห์บุรีจะอยู่ติดกับจังหวัด อ่างทอง ลพบุรี ชัยนาท ซึ่งแต่ละจังหวัดจะมีสถานศึกษากระจายเต็มพื้นที่ จึงมีการแย่งลูกค้ากันระหว่างจังหวัด กรณีศึกษานี้จึงเกิดปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ซ้ำซ้อนกัน จำนวนผู้เรียนไม่เต็มห้อง มีการแบ่งเกรดของสถานศึกษา เกรดในเมือง เกรดนอกเมือง เกรดระดับวิทยาลัยเทคนิค เกรดระดับวิทยาลัยการอาชีพ ซึ่งการแบ่งเกรดของผู้เรียนและผู้ปกครองนั้น มีผลต่อการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านความรู้สึกของผู้บริหารและครู อาจารย์ แล้วยังมีผลต่อการจัดสรรงบประมาณ ซึ่งเป็นไปตามรายหัวผู้เรียน ที่สำนักงานงบประมาณ จัดให้อยู่ในรูปแบบที่มุ่งเน้นผลงาน (Performance Budgeting System) ดังนั้นในแต่ละปีจะมีการขอย้าย สับเปลี่ยนผู้บริหาร และครู – อาจารย์ อยู่เป็นประจำ ทำให้สถานศึกษาขนาดเล็ก ขาดการบริหารอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาที่มีศักยภาพต่ำเหล่านี้ ส่วนกลางต้องเร่งแก้ปัญหาด้วยการยกระดับสถานศึกษาให้มีศักยภาพเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นไปที่การจัด สาขาวิชาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ (Demand Driven) ให้มีความเป็นเลิศในแต่ละพื้นที่ (Area of Excellence) การให้ความสำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู – อาจารย์ ในการเปิดโอกาสในการไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรมในต่างประเทศ สร้างขวัญกำลังใจ อย่าให้มีความรู้สึกว่าเป็นสถานศึกษาที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ สิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรต้องสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ ในเรื่องค่าตอบแทนครู และบุคลากร เนื่องจากมีบุคลากรที่เป็นข้าราชการน้อยมาก การเร่งรัด ส่งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับสถานศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ซึ่งมีอยู่จำนวนไม่น้อยเหล่านี้ จะเป็นการสร้างภาวะผู้นำให้เกิดขึ้นในสังคม ชุมชนพื้นที่ทำให้นักศึกษามีศักดิ์ศรีทัดเทียมกับสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ส่งผลให้ การนำองค์กรของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบความสำเร็จในการประสานงาน ทั้งภายในสถานศึกษาและภายนอกเป็นอย่างดี

2.2 องค์ประกอบหลักด้าน การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์มี 6 องค์ประกอบย่อย และ 19 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ 1) การนำนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มากำหนดพันธกิจ แผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติของสถานศึกษา โดยมาจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก 2) การกำหนดกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษาโดยนำกลไกของการประกันคุณภาพภายในและภายนอกมาใช้ในการบริหาร 3) การกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ การบริการวิชาการ การบริการวิชาชีพสู่ชุมชน สถานประกอบการ เพื่อยอมรับศรัทธา และสร้างชื่อเสียงให้สถานศึกษา 4) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การกำหนดให้มีมาตรการ กำกับ ดูแล การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คัดค้าน

และมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 6) การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การบริการสถานประกอบการ ชุมชน สังคมท้องถิ่นเป็นไปตามยุทธศาสตร์ แผนงาน โครงการ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ทั้งนี้เพราะการวางแผนเป็นระบบการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ สำหรับสถานศึกษาแล้วนั้น จุดมุ่งหมาย คือ การเร่งรัดพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน อย่างรวดเร็วให้ทันกับความต้องการของตลาดแรงงาน และมีการนำเสนอวิธีการเพื่อตรวจสอบให้ทราบว่าในทางปฏิบัติแล้ว ได้มีความก้าวหน้าตามทิศทางที่แผนได้กำหนดไว้แค่ไหนเพียงใด หรืออาจกล่าวโดยย่อได้ว่าการวางแผนเป็นการ “คิดก่อนทำ” ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีแผนเป็นเครื่องมือตัดสินใจ และการประสานงานภายใต้ข้อจำกัดทางทรัพยากรการบริหารจัดการ การวางแผนยุทธศาสตร์เป็นแผนที่คิดอย่างมีระบบโดยการนำข้อมูลความต้องการทางด้านการศึกษา จากหลายฝ่ายรวมทั้งหน่วยงานต้นสังกัด จากสถานประกอบการ ชุมชน และสิ่งที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ โดยการมีส่วนร่วมของผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และ กรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษา ในการศึกษาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ก่อนทำแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ และติดตามผลการดำเนินงาน โดยแยกเป็น แผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา ข้อมูลสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษา เรียนรู้อย่างรวดเร็ว และให้ความสำคัญจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเรื่องวิสัยทัศน์ ประเด็นยุทธศาสตร์ และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อาชีวศึกษา ในทศวรรษที่สอง ยุทธศาสตร์ในการผลิตกำลังคนของประเทศ การจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา

จากข้อมูลนโยบายเหล่านี้ ผู้บริหารสถานศึกษาอาจจำเป็นต้องจัดหาวิทยากร (Facilitator) ที่เชี่ยวชาญเป็นผู้แนะนำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม เพื่อการวางแผนด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา ที่ตลาดแรงงานและสังคมต้องการ ซึ่งในเรื่องการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของสถานศึกษา ที่จัดทำขึ้นแล้วแต่ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานได้เต็มศักยภาพในการผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพ อาจเป็นไปได้ว่าการขาดเอกภาพในเชิงนโยบาย และเป้าหมายการพัฒนากำลังคนของชาติโดยรวม ไม่มีองค์กรใด ปักธงชัดเจน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ในด้านต่างๆ ของกำลังแรงงานไม่ว่าจะเป็นภาคอุตสาหกรรม เกษตร และบริการ จึงทำให้ภาคการศึกษา

หันมาสนใจที่จะเปลี่ยนวิธีการผลิต และพัฒนากำลังคนให้สนอง ตามต้องการของตลาดแรงงาน และประเทศชาติ ตามความพร้อมของสถานศึกษา อีกประเด็นหนึ่ง คือ การขาดแคลนครู ทั้งปริมาณและคุณภาพ ครูทำหลายหน้าที่ทั้งการสอนและปฏิบัติงานในลักษณะงานธุรการ หรือ บริการ ครูอัตราจ้างขาดขวัญกำลังใจเพราะขาดความมั่นคงในการทำงานไม่มีตำแหน่ง พนักงาน ราชการ หรือ ตำแหน่งข้าราชการให้สอบบรรจุได้เพียงพอ เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความเห็นในการพัฒนาผู้เรียนว่า “เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์การสอนมีราคาแพงที่มีอยู่แล้ว ก็ชำรุดทรุดโทรม ขาดการบำรุงรักษา ล้าสมัย ไม่สามารถนำมาฝึกได้ครบถ้วนตามหลักสูตรหรือ ตามรายวิชาได้” จึงหันไปใช้วิธีการออกบริการชุมชน โดยหวังว่าอุปกรณ์ที่ประชาชน นำมาขอรับ บริการซ่อมแซมนั้น จะเป็นแบบฝึกหัด การฝึกฝีมืองานช่าง ซึ่งนับว่าได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย แต่การจัดกิจกรรม “ร่วมด้วยช่วยประชาชน” ในลักษณะนี้ไม่สามารถทำได้บ่อยครั้ง เพราะต้องใช้ งบประมาณ และทรัพยากรอื่นๆ เข้าประกอบกันเป็นจำนวนมากอีกทั้งจะมีผลกระทบต่อการเรียน วิชาอื่นๆ เช่น วิชาพื้นฐาน และนักเรียนนักศึกษาบางกลุ่มที่ยังขาดทักษะพื้นฐานในการซ่อมหรือ บริการไม่มีความสามารถเพียงพอในการออกไปปฏิบัติงานซ้ำยังอาจก่อให้เกิดปัญหา ให้ประชาชน ขาดศรัทธาเชื่อถือ ดังนั้น การกำหนดกลยุทธ์ แผนงาน โครงการ หรือการจัดกิจกรรมบริการวิชาการ การบริหารวิชาชีพสู่ชุมชน สถานประกอบการเพื่อให้เกิดความยอมรับศรัทธา นำชื่อเสียงมาสู่ สถานศึกษาเพื่อเพิ่มปริมาณผู้เรียนให้มากขึ้นนั้น สถานศึกษาต้องแสวงหาข้อมูลความต้องการที่ ชัดเจนตามชุมชน สถานประกอบการอาจจัดให้มีการสัมมนาประชุมประจำปีและระดมทรัพยากร ทั้งบุคคลหรือปัจจัยอื่นๆ ที่จะสนับสนุนสถานศึกษา ให้ดำเนินการบรรลุเป้าหมายซึ่งการใช้ ทรัพยากรร่วมกันนี้ สอดคล้องกับการปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการ ที่ให้มีการรวมกลุ่ม สถานศึกษาเป็นสถาบันการศึกษา (Clustering) รวมถึงการเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษาของ รัฐและเอกชน โดยจะต้องมีการศึกษาวิเคราะห์ภารกิจและขอบเขตของการให้บริการเสริมกันได้ เพื่อ กำหนดทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน ในการนี้จำเป็นต้องมีการศึกษาและจัดทำแผน ภาพรวม ทรัพยากร (Resource Mapping) เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมทั้งมีการศึกษา ศักยภาพ และความเชี่ยวชาญของสถาบันการศึกษาต่างๆ (Center of Vocational Excellence) เพื่อให้มี กลไกกับทิศทางการให้บริการในสาขาวิชาที่สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชนเป็นเลิศในการจัด การเรียนการสอน ตัวอย่างที่ชัดเจนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน และการบริการวิชาการ สู่สถาน ประกอบการ คือ การจัดการเรียนอาชีวศึกษารูปแบบทวิภาคี ที่สถานศึกษาทำความตกลงร่วมกัน สถานประกอบการ เพื่อพัฒนากำลังคนที่กำลังปฏิบัติงานซึ่งเป็นบุคลากรของสถานประกอบการให้ มีคุณสมบัติครบเพื่อรับวุฒิทางการศึกษาด้วยการใช้ทรัพยากร ทั้งงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์

เครื่องมือเครื่องจักร บุคลากรทั้งสองฝ่าย ด้วยผลประโยชน์ร่วมกัน (Win – Win Situation) หรือ การฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งต้องฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการตามหลักสูตรเพื่อ สร้างเสริมด้านศักยภาพของผู้เรียนให้ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ สำหรับในเรื่อง การวางแผนจัดการเรียนรูปแบบทวิภาคี และการจัดกิจกรรมการฝึกงานของผู้เรียนในทางปฏิบัติ สถานศึกษาไม่สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลแหล่ง ฝึกงาน หรือ เขตอุตสาหกรรม หรือบางสถานศึกษาที่ผู้บริหารขาดวิสัยทัศน์ ซึ่งผู้วิจัยได้ติดตาม และสนใจ อ่านเอกสารรายงาน ผลการจัดการเรียนรูปแบบทวิภาคี ในปัจจุบันลดลงมาก จากที่เคย เพียงพอ ในยุคที่รัฐบาลเยอรมัน เข้ามาช่วยสนับสนุน การจัดอาชีวศึกษาแบบ DVT (Dual Vocational Training) ซึ่งเป็นรูปแบบการฝึกงานเช่นเดียวกับการฝึกในประเทศเยอรมนี ที่โด่งดังไป ทั่วโลกขณะนั้นมีนักศึกษา DVT ถึง 50,000 คน ปัจจุบันนี้ไม่ได้เป็นเช่นนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการ เอาใจใส่ในการร่วมมือกับสถานประกอบการ ของสถานศึกษามีน้อยลง ซึ่งในเรื่องนี้สถาน ประกอบการได้แสดงความรู้สึกรออกมาเมื่อครั้งผู้วิจัยได้จัดประชุมสัมมนา ระหว่างสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษากับผู้ทำหน้าที่บริหารงานบุคคลในสถานประกอบการ 15 จังหวัด อุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา รวม 20 ชมรม เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2554 ซึ่งข้อคิดเห็นของไสว ประไกรวัน กล่าวว่า อาชีวศึกษากับสถานประกอบการแยกกันไม่ออกต้อง ปฏิบัติงานคู่กันไปตลอด ต้องใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีส่วนร่วมในการจัดการวางแผนงานการกำหนด สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการทวิภาคีและผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษาน่าที่จะชี้แจงให้ผู้เรียน (ผู้ทำงานในสถานประกอบ) ได้ทราบถึงผลประโยชน์ของ การร่วมโครงการ รวมถึงผลประโยชน์ที่สถานประกอบการพึงได้รับผ่านสื่อมวลชน (เอกสารวาระ การประชุม วาระที่ 3.4 การประชุมผู้บริหารของ สอศ. เรื่องการติดตามผลการรับนักเรียน นักศึกษาประจำปีการศึกษา 2554 เมื่อ 12 เมษายน 2554) ดังนั้น เมื่อการประสานงานการใช้ ทรัพยากรร่วมกันไม่สมบูรณ์แบบ จะทำให้สถานศึกษาต้องใช้งบประมาณของตนเองด้านเดียวซึ่งมี อยู่จำนวนจำกัดย่อมมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการในสถานศึกษาไม่มากนักน้อย อย่างไรก็ตาม การบริหารงบประมาณ และทรัพยากรในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารจะต้องกำหนดมาตรการกำกับ ดูแล ให้เป็นไปอย่างประหยัด คุ่มค่า และมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง คือ การกำหนดบุคลากรดูแลรับผิดชอบให้เป็นไปตามระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ มีการประเมินความต้องการของแต่ละหน่วยงานภายในทั้งวัสดุฝึก ครุภัณฑ์ น้ำมันเชื้อเพลิง สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆตลอดจนการจัดโครงการ แผนงานกิจกรรมจะต้องรัดกุม ไม่ให้เกิดการทุจริต และประทุพทุฏมิชอบในสถานศึกษา รวมทั้ง

การบริหารงบประมาณเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาลเป็นไปด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในยุคของการเปลี่ยนแปลง และภารกิจของสถานศึกษามีมาก ในขณะนี้ มีทรัพยากรจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งบประมาณและบุคลากร จำเป็นอย่างมากในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และการบริการชุมชน สถานประกอบการ และเครือข่ายพันธมิตร เพื่อพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมายตามสถานการณ์และเวลาจำกัด ดังนั้น การวางแผนกลยุทธ์ในการนำเสนอเทคโนโลยีมาใช้ จะต้องเตรียมการทั้งด้านงบประมาณ และบุคลากร ดังนั้น การศึกษาดูงานที่สถาบันการศึกษาต้นแบบ (Best Practice) หรือหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการบริหารองค์กร และการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมาตรฐานทั้งในประเทศและต่างประเทศ จึงมีความสำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้มีวิสัยทัศน์ในเรื่องนี้

ในการปฏิรูปการศึกษา และปฏิรูปการอาชีวศึกษาครั้งนี้ การอาชีวศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยน คือ ในอนาคตจะมีสถาบันการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพจะมีลักษณะเป็น Area of Excellence ตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 ซึ่งคณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการ ให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านกฎหมาย ข้อบังคับ ในการบริหารที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบการบริหารในสถาบันการอุดมศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้นำเสนอโครงการจัดตั้งสถาบันอาชีวศึกษานำร่อง 4 ภูมิภาค ต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2554 โดยนำเสนอร่างกฎกระทรวงจัดตั้งสถาบัน 4 ฉบับ ได้แก่ สถาบันการศึกษาเทคโนโลยีเกษตรพิจิตร สถาบันการอาชีวศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์อู่บลราชธานี สถาบันการอาชีวศึกษาและเทคโนโลยีการจัดการโรงแรม กรุงเทพ และสถาบันการอาชีวศึกษาพาณิชยน์าวันนครศรีธรรมราช ดังนั้นสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมายจะต้องวิเคราะห์ศักยภาพตนเอง และเตรียมการสร้าง ความเข้าใจกับบุคลากร การวางแผนที่จะรวมสถานศึกษาในจังหวัด (อศจ.) หรือนอกจังหวัดมารวมตัวกัน (Pool) เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพันธมิตร และสถานประกอบการที่จะต้องเป็นส่วนสำคัญของสถาบันการอาชีวศึกษา สถาบันการศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างเสริมศักยภาพของสถาบัน ทั้งด้านการจัดหลักสูตร การระดมทรัพยากร และการบริหารจัดการให้การผลิตและพัฒนากำลังระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี ที่มีคุณภาพ สนองความต้องการของตลาดแรงงาน โดยมีลักษณะสำคัญของหลักสูตรที่ต่างไปจากการเรียนการสอนในระดับอื่นก็คือ มีลักษณะเป็นสหวิทยาการ (Multidisciplinary) เชื่อมโยงองค์ความรู้ และทักษะที่เกื้อกูลกัน มุ่งเน้นสมรรถนะ (Competency) ตามมาตรฐานอาชีพ (Occupational Standard) เน้นการปฏิบัติจริงโดยนำรายวิชาไปปฏิบัติใน

สภาพจริงในสถานประกอบการ ให้โอกาสผู้เรียนสามารถเลือกวิธีเรียนได้ตามศักยภาพ เพื่อเน้นความชำนาญเฉพาะด้าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถถ่ายโอน สะสมผลการเรียน รวมทั้งเทียบความรู้ และประสบการณ์ เปิดโอกาสให้สถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน และท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาขาวิชาชีพ สาขางาน ให้ตรงกับความต้องการ และสอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่น

หลักสูตรปริญญาสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการจะเป็นหลักสูตรที่จัดให้มีการ ยืดหยุ่น เพื่อให้ให้นักศึกษา มีโอกาสเข้าได้รับการฝึก ในสถานประกอบการเสมือนเป็นพนักงานคนหนึ่ง ดังนั้น ครูฝึกของสถานประกอบการ และอาจารย์ของสถานศึกษาจะร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารจัดการหลักสูตรเหมือนเป็นหุ้นส่วนกัน นับตั้งแต่การคัดเลือกนักศึกษา การยกย่องหลักสูตร การกำหนดแผนการเรียน และการฝึกงาน ทั้งการวัดผลเพื่อประเมินความรู้ ทักษะ และความสามารถในการเรียน และการปฏิบัติงาน เป็นต้น นับว่าเป็นพันธกิจใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถาบันการอาชีวศึกษา เพื่อความเข้มแข็งทางวิชาการและผลิต นักศึกษาสายปฏิบัติการตามความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามจะต้องเข้าใจว่าการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ที่ดีไม่ประกันความสำเร็จของสถานศึกษาได้ สถานศึกษา จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ อีกเช่น ความพร้อมในการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปแบบที่ก้าวหน้า และด้านสมรรถนะของสถานศึกษาที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ทั้งสามองค์ประกอบนี้ ผูกพันร้อยรัดกันอย่างแยกไม่ออกในการบริหารสถานศึกษา มุ่งสู่ความสัมฤทธิ์ผล

2.3 องค์ประกอบหลักด้าน การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมี 5 องค์ประกอบย่อย และ 15 แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ได้แก่

- 1) สถานศึกษาให้ความสำคัญกับบุคคลภายนอกที่เป็นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อมีส่วนร่วมในการบริการจัดการและพัฒนาสถานศึกษา
- 2) สถานประกอบการ และหน่วยงานให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบทวิภาคี
- 3) จัดให้มีกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติ และมอบรางวัลให้กับบุคคลภายนอกที่จะสร้างคุณประโยชน์อย่างต่อเนื่อง
- 4) การประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ประชาชน ชุมชน พื้นที่ สถานประกอบการ และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้ทราบถึงบทบาทภารกิจหน้าที่ ผลงานที่ประสบความสำเร็จ เป้าหมายในอนาคต และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 5) จัดให้มีช่องทางที่หลากหลายในการรับข้อเสนอแนะ จากบุคคลต่างๆ เพื่อนำมาไปวิเคราะห์เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับบุคคลภายนอกที่เป็นผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นกรรมการสถานศึกษา เพื่อมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น

กำหนดทิศทาง ประสานงานให้เกิดการขับเคลื่อนยกระดับสถานศึกษา รวมทั้งการบริหารจัดการ สถานศึกษาในฐานะที่สถานศึกษาเป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดกิจกรรม จัดการเรียนการสอน การให้ การศึกษาอบรม กับ เยาวชน ประชาชน อย่างทั่วถึงและเสมอภาค จะต้องดำเนินการตามนโยบาย ของส่วนกลางคือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการที่มีประเด็นยุทธ ศาสตร์คือ “สร้างความเข้มแข็ง เครือข่ายความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ” และยังกำหนดไว้ในพันธกิจ ในเรื่องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อให้ทุก ภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่ง ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ กล่าวถึง ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน กำลังคน รวมทั้งเตรียมความพร้อมในการผลิตกำลังคนสายอาชีพจากภาคอุตสาหกรรมให้ สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ จึงได้ร่วมกับภาคเอกชน 3 สถาบัน ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ในการจัดสัมมนา “ทิศทางคุณวุฒิวิชาชีพ แรงงานไทย สู่อุตสาหกรรม” (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับที่ 21217 วันจันทร์ 30 พฤษภาคม 2554) เช่นเดียวกับประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กล่าวไว้ในการประชุมครั้งนี้ว่า การพัฒนาอย่างหนึ่ง ได้แก่ การปรับหลักสูตร และการเรียนการสอน ให้ตรงกับความต้องการของภาคเอกชน และรายพื้นที่ด้วย ซึ่งจำเป็น จะต้องได้รับความร่วมมือ ทุกภาคส่วน ตั้งแต่หน่วยงานราชการ จนถึง ผู้ประกอบการ ภาคเอกชน ตั้งแต่ SME จนถึง ผู้ประกอบการรายใหญ่ รวมถึงความร่วมมือในด้านการฝึก และการปฏิบัติงานในสถาน ประกอบการจริง ซึ่งมีความทันสมัยมากขึ้น ทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ และเทคนิคการบริหารต่างๆ ซึ่งภาคเอกชนมีความพร้อมให้ความร่วมมือ อย่างมาก และพร้อมที่จะให้คำตอบแทนที่เหมาะสม แก่บุคลากรที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาทางด้าน เส้นทางอาชีพอีกด้วยนอกจากนี้ การรวบรวมองค์ความรู้ หรือศูนย์คลังสมองรวบรวมทางด้านผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ โดยรวบรวม องค์ความรู้ ความเชี่ยวชาญ ของคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมมาเป็นผู้ที่สามารถที่จะให้ คำแนะนำ เกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาผลิตบุคลากร ให้กับผู้ประกอบการทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นการใช้ ความรู้ ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญเหล่านั้นให้เกิดประโยชน์ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการฝึกอบรม และการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพด้วย ดังนั้นสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับสถานประกอบการที่ จะเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของ ผู้เรียนวิชาชีพ ด้วยการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปแบบ “ทวิภาคี” ตามเป้าหมายของการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง ที่ตั้งเป้าหมายไว้ในปี 2561 จะมีผู้เรียนระบบทวิภาคี เป็นร้อยละ 30 ของผู้เรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเท่ากับว่าทิศทางการผลิต กำลังคนจะมีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการจริง

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดกิจกรรม รมณรงค์ให้ผู้เรียน อาชีวศึกษาได้เข้าใจการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และผู้ประกอบการยอมรับ และเห็น ความสำคัญของ กำลังคนระดับกลางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม และเศรษฐกิจของ ประเทศ สามารถขับเคลื่อนประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน อีกทั้งมีโอกาสในการมีงานทำที่ดีกว่า ก้าวหน้าในอาชีพอย่างรวดเร็วกว่าปกติ และที่สำคัญที่สุดคือ ผู้บริหารจะต้องสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้กับครูนิเทศ การเรียนการสอนอาชีวศึกษาทวิภาคีที่ ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ทั้งยานพาหนะ และบุคลากร และเครื่องมือสื่อสารการเก็บข้อมูลด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและค่าตอบแทนในการนับเวลา ปฏิบัติงานเสมือนเป็น Teaching Load ในส่วนของสถานประกอบการจะต้องสร้างความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาทวิภาคี ซึ่งต้องมี ทรัพยากร ส่วนใหญ่ ทั้งสถานที่ เครื่องมือ เครื่องจักร ห้องเรียน ห้องประชุม ห้องจัดกิจกรรม บุคลากรที่ทำหน้าที่ครูฝึก การทำสัญญา การให้ค่าตอบแทน เป็นต้น ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จะเห็นความสำคัญ ในการขับเคลื่อน การเรียนอาชีวศึกษาทวิภาคี ที่ต้องเตรียมการให้สถานประกอบการเป็นแหล่ง เรียนรู้เสมือนมีโรงเรียนในสถานประกอบการ และวิเคราะห์ สังเคราะห์ สํารวจคุณสมบัติของสถาน ประกอบการในการผลิตสินค้าที่มีความสอดคล้องหรือแตกต่างกับหลักสูตร อย่างไรก็ตาม จะต้อง ปรับแต่งการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม ระดับใด เพื่อที่จะกำหนดแผนการเรียนให้เหมาะสม ต่อไป (แนวปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน:อาชีวศึกษาทวิภาคี, 2550) จากเอกสารคู่มือ การดำเนินงาน ความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2551) กล่าวว่า โดยทั่วไปการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาทวิภาคี สถานศึกษา จะลงนามความร่วมมือกับ สถานประกอบการ เพื่อสร้างพันธะสัญญาที่จะร่วมฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับผู้เรียน ซึ่งการจัดการเรียนการสอน จะมีความหลากหลาย ยืดหยุ่นตามสภาพของพื้นที่และแผนการเรียน ร่วม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ซึ่งย่อมจะมีข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสรับข้อเสนอแนะจาก บุคคลต่างๆเพื่อวิเคราะห์ ที่จะป็นปัจจัยสำคัญ ในการนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา สถานศึกษาสำหรับกิจกรรมที่ประสบผลสำเร็จในความร่วมมือกับสถานประกอบการ เช่นการผลิต กำลังคนเป็นที่ยอมรับและเป็นที่พึงพอใจต่อผู้ใช้ (Demand Side) และตรงตามความต้องการของ ประเทศ (Demand Driven) หรือสถานประกอบการมอบทุนการศึกษา มอบเครื่องมือ เครื่องจักร เพื่อให้โอกาสครู และผู้เรียนไปทัศนศึกษาในต่างประเทศ เป็นต้น ผู้บริหารจะต้องประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชน ชุมชนในท้องถิ่น หรือ ผู้บริหารระดับสูงได้ทราบ ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการรับรู้ เข้าใจ

สร้างแรงบันดาลใจให้เยาวชน และผู้ประกอบการ นักเรียนระดับมัธยม สนใจศึกษาต่ออาชีวศึกษามากขึ้น สิทธิประโยชน์ที่สถานประกอบการจะได้รับในการเข้าร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาของอาชีวศึกษาก็คือ การยกเว้นราชการ การลดหย่อนภาษี การได้รับเชิดชูเกียรติผู้ที่ทำคุณประโยชน์ด้านการศึกษา อย่างไรก็ตาม ผลงานความสำเร็จที่เกิดความร่วมมือ ของสถานประกอบการ หรือหน่วยงาน หรือ ศิษย์เก่าเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงความเสียสละ มีน้ำใจ และการตอบแทนสังคม (CSR) สร้างคุณประโยชน์ ต่อการพัฒนาสถานศึกษา และกำลังคนของประเทศสมควรได้รับการยกย่อง เชิดชูเกียรติ หรือ มอบรางวัลให้กับบุคคล หรือหน่วยงาน ด้วยการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับ คุณค่าที่ได้เสียสละในระดับพื้นที่ หรือระดับชาติ อย่างเป็นทางการ พร้อมทั้ง การประชาสัมพันธ์ ให้เกิดการรับรู้ สื่อสารไปอย่างกว้างขวางที่จะเป็นแรงจูงใจ ให้สถานประกอบการแห่งอื่นๆ หรือหน่วยงาน หรือบุคคลได้ประโยชน์ของการช่วยเหลือ เสียสละให้กับสถานศึกษาของราชการเป็นแหล่งเรียนรู้ใกล้บ้าน ใกล้ชุมชน และเป็นแหล่งผลิตและพัฒนา กำลังคนของชาติรวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตของสังคมท้องถิ่น

กรณีศึกษา:ด้านการให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ลงนามความร่วมมือกับ บริษัท ตรีเพชรอีซูมูเซลส์ จำกัด ในรูป “โครงการความร่วมมือทางด้านการศึกษาระหว่าง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) และกลุ่มอีซูมู (มูลนิธิกลุ่มอีซูมู) เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2551 โดยผู้วิจัยเป็นผู้ประสานงาน กับบริษัท อีซูมู ในฐานะ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา เห็นว่า ปัจจุบันนี้ ภาคอุตสาหกรรมด้านยานยนต์และชิ้นส่วนมีแนวโน้มที่สูงมากในการผลิตรถยนต์ของญี่ปุ่น ที่ลูกค้าทั่วโลกต้องการ ในขณะที่ฐานผลิตหลายยี่ห้ออยู่ในประเทศไทย ดังนั้น ความต้องการกำลังคนด้านยานยนต์จึงขยายเป็นเงาตามตัว การให้ความสำคัญกับผู้ผลิตรถยนต์ เช่น บริษัท ตรีเพชรอีซูมู เซลส์ จำกัด เพราะเหตุว่า ตลาดรถยนต์ของรถกระบะยี่ห้อ อีซูมู เป็นที่นิยมสูงสุดในประเทศไทย และขยายตลาดจากฐานการผลิตในประเทศไทย ไปยังกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ด้วยความสามารถของคนไทย มีสถาบันการฝึกอบรมช่างที่ทันสมัยมากแห่งหนึ่ง และเคยร่วมงานกันมาเมื่อ 20 ปีก่อน ทำให้ขาดการติดต่อประสานงานด้านเทคโนโลยีของอีซูมู ดังนั้น เมื่อร่วมมือพัฒนากำลังคนด้านยานยนต์ จึงมีผลงานโครงการที่ดำเนินการไปแล้วมีดังนี้คือ การมอบรถยนต์ชนิดล่าสุดทันสมัยที่สุด 155 เครื่อง พัฒนาสื่อการเรียนการสอนแบบคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ตามความต้องการของสถานศึกษา 3 ชุด จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ 2 หลักสูตร (ปีละหลักสูตร) การอบรมเพื่อเตรียมการแข่งขันสมรรถนะด้านเทคนิค ระดับประเทศของนักเรียน นักศึกษาช่างยนต์ จัดค่าย VIP อีซูมู – อาชีวะ ความร่วมมือจัดการเรียนการสอนรูปแบบทวิภาคีที่

ศูนย์บริการทั่วประเทศ 300 แห่ง รับนักศึกษาได้ปีละอย่างน้อย 5,000 คน และโครงการความร่วมมืออื่นๆ อีกหลายโครงการเช่น เป็นแหล่งศึกษาดูงาน ของครู และนักศึกษา โครงการร่วมด้วยช่วยประชาชนในเทศกาลสำคัญ เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือจัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพ ครู และผู้เรียนให้มีสมรรถนะวิชาชีพช่างยนต์ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2.4 องค์ประกอบหลัก ด้านการจัดการกระบวนการมี 6 องค์ประกอบย่อย และ 26 แนวทางการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ 1.การวางแผนเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพทั้งผู้เรียนเก่า และผู้เรียนใหม่ ก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อคุณภาพของผู้เรียน 2.การจัดกระบวนการเรียนรู้ หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) ในการฝึกทักษะวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ 3.การจัดกระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคนิควิธีการสอน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา 4.การจัดกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม สถานประกอบการ ตลอดจนแรงงานสากลที่เรียกว่า วิสัยอุตสาหกรรม (Industrial Behavior) 5.กระบวนการเพิ่มทักษะผู้เรียนจากผู้เชี่ยวชาญ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุมาตรฐานรายวิชา และสาขาวิชา 6.การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาครู สื่อการสอน มุ่งสู่คุณภาพและมาตรฐาน อาชีวศึกษาและความเป็นสากล ทั้งนี้ เพราะ กระบวนการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการวางแผนเตรียมความพร้อม ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพทั้งผู้เรียนเก่า และผู้เรียนใหม่ก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อคุณภาพของผู้เรียน ในเรื่องนี้โดยการเตรียมความพร้อมของครูทุกคน ทั้งวิชาพื้นฐาน(สามัญ) และวิชาชีพเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศ ผู้เรียนใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อต้อนรับผู้เรียนใหม่ และผู้ปกครองให้เป็นไปตามที่การประชาสัมพันธ์ หรือการแนะแนวที่วางตำแหน่งของสถานศึกษาไว้ในจุดที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา การจัดกิจกรรมสร้างความเข้าใจในวันปฐมนิเทศ ถือเป็นวันที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษาในการสร้างความประทับใจครั้งแรก (First Impression) ต่อผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา และกิจกรรมต้อนรับ พร้อมจัดทำคู่มือนักเรียน จัดให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาใหม่ ในเรื่องของการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต ที่เกี่ยวกับทักษะหลักหรือทักษะแกนกลาง และทักษะอาชีพที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง จัดกิจกรรมแนะนำอาชีพ โดยแนะนำนักเรียนนักศึกษาใหม่ทุกคนไปศึกษาดูงานในสถานประกอบการหรือแหล่งวิทยาการที่ตรงหรือสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสาขาที่เรียน (หลักเกณฑ์การศึกษาดูงานในสถานประกอบการ หรือแหล่งวิทยาการสำหรับนักเรียนนักศึกษาใหม่ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ศธ 0606/456 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2549) สถานศึกษาต้องสร้างแรงจูงใจใฝ่

สัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนเก่าให้มีความทะเยอทะยานอยากเรียน ใฝ่รู้ในความรู้สิ่งใหม่ๆ สถานที่ใหม่ที่ครูและผู้บริหารสถานศึกษาได้เตรียมการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องจักร สื่อการสอน และวิธีการสอน รวมทั้งกิจกรรมที่จะหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีทักษะสูงขึ้น เป็นนักเทคนิค และนักเทคโนโลยีในอนาคต ผู้บริหารสถานศึกษาต้องวางแผน ระดมสมองจากผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันการศึกษาภายนอก จากสถานประกอบการ รวมทั้งครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการจัดกระบวนการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) ในการฝึกทักษะวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ การสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้ครูเห็นความสำคัญการพัฒนากำลังคนระดับกลางที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้รู้จักฝึกคิดแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆ รู้วิธีต่อรอง การจูงใจคนให้คิดตามได้เรียนรู้ วิธีการเรียนรู้ (Learning How to Learn) การนำเสนอผลงาน รวมทั้งสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ หน่วยงานให้เป็นแหล่งพัฒนาทักษะฝีมือผู้เรียน จัดแหล่งค้นคว้า ข้อมูลทั้งระบบอินเทอร์เน็ต และห้องสมุดให้ผู้เรียนได้ใช้อย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องมาตรฐานการอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) มาตรฐานที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ข้อกำหนดที่ 2.2 จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ข้อกำหนดที่ 2.3 จัดระบบคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสมและเพียงพอในแต่ละสาขาวิชา ข้อกำหนดที่ 2.4 จัดสถานที่เรียน สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน สถานที่ศึกษาค้นคว้า ให้เหมาะสมกับสาขาวิชาทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ สำหรับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Center) ในการฝึกทักษะวิชาชีพ และการฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการ ตามหลักการทฤษฎีของ Dr.Charles Prosser ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้เสนอทฤษฎีการจัดการอาชีวศึกษา 16 ข้อ (ธีรวุฒิ บุญยโสภณ, 2542) หัวข้อที่น่าสนใจคือ การจัดอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ จะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อ 1) ได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีกิจนิสัยปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Environment Habit) รอบข้างในการทำงานได้เป็นอย่างดี และได้ระดับกับมาตรฐานที่ตั้งไว้ 2) ได้พัฒนาผู้เรียนมีกิจนิสัยในการทำงาน (Working Habit) ให้ได้มาตรฐาน 3) ได้พัฒนาให้ผู้เรียนมีกิจนิสัยในการคิด (Thinking Habit) ให้ได้มาตรฐาน 4) ได้จัดการฝึกนิสัยให้ผู้เรียนฝึกซ้ำแล้วซ้ำอีก (Repetitive Training) เพื่อให้เกิดทักษะอาชีพ (Vocational Skill) ที่เหมือนกับการทำงานในชีวิตจริง 5) ได้รับการสอนจากครูที่มีประสบการณ์สูงมากๆ เท่านั้น (Experienced Instruction) 6) จะต้องสร้างกิจนิสัยให้ผู้เรียนทำตามทฤษฎีการฝึกงาน (Theory of Job Training) กล่าวคือ ต้องฝึกด้วยเครื่องมือ เครื่องจักร วัสดุอุปกรณ์จริงที่มีขนาด คุณภาพ เท่ามาตรฐานจริงของตลาดแรงงาน 7) ปฏิบัติตาม

ทฤษฎีของกลุ่มผู้เรียน (Working Theory of Group Characteristics) กล่าวคือ ต้องจัดการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่มที่ปฏิบัติงาน

การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา กล่าวไว้ในบทความ Constructionism นวัตกรรมใหม่ ช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับที่ 22, 502 วันจันทร์ที่ 23 พฤษภาคม 2554 ว่า “เพื่อให้มีความสามารถในการแข่งขัน (Competitive Advantage) โรงเรียนดรณสิกขาลัย มีแนวทางการบริหารจัดการเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงด้วยแนวคิดที่ว่า วิธีการเรียนการสอนในโรงเรียนใช้ทฤษฎี Constructionism (นวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา) ซึ่งคิดค้นโดย Prof.Seymour Papert แห่ง MIT Media Lab ในปี ค.ศ.1996 ที่ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็กกว่า 20 ปี จนค้นพบทฤษฎีการเรียนรู้ที่ว่า การเรียนรู้ที่ดีไม่ได้เกิดจากการที่ครูค้นพบวิธีการสอนที่ดีกว่า แต่เกิดมาจากการที่ครูได้ให้โอกาสที่ดีกว่าแก่ผู้เรียนรู้ให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง”

การจัดการเรียนรู้ต้องเน้นให้ผู้เรียน “สร้างองค์ความรู้” ได้ด้วยตนเอง ผ่านการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยการทำโครงการ (Project Based Learning) นวัตกรรมด้วยเทคโนโลยี วิชาศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทย ศิลธรรมจรรยา และภาษาอังกฤษ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือเป็นทีมได้อย่างเป็นกัลยาณมิตรจนติดเป็นนิสัยไปตลอดชีวิต (Life – long Learner) อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับ การจัดกระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในด้านเทคนิควิธีการสอน การจัดส่งอำนวยการความสะดวกเพื่อเพิ่มศักยภาพผู้เรียนและผู้จบการศึกษาด้วยการกำหนดให้มีแผนงาน โครงการ พัฒนาครูและบุคลากร ตลอดปีการพัฒนาครูให้ได้มาตรฐาน (Vocational Education Teachers Standard) ด้วยการส่งเสริมให้ครูปฏิบัติงานจริง ด้วยการสร้างประสบการณ์ในสถานประกอบการ เพื่อถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้ถูกต้อง และมีเครือข่ายการทำงานร่วมกับผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด โดยจัดให้มีแผนงาน สร้างความเข้มแข็งในวิชาการ และวิชาชีพ ประกอบไปด้วยหลักสูตรการจัดฝึกอบรมในด้านการพัฒนาหลักสูตร พัฒนาทักษะวิชาชีพ พัฒนากิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ ตามสาระการเรียนรู้ของกลุ่มวิชาต่างๆ การวิจัยในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพ การใช้สื่อการเรียนการสอน และการบริหารงบประมาณ เป็นต้น สนับสนุนให้ครูปรับพฤติกรรมไปสู่ Learning Teacher คือ การพัฒนาความสามารถให้ครูได้ Upload สื่อการสอน และหาความรู้เพิ่มจากเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) มีความสามารถในด้านภาษาต่างประเทศ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้มี

การศึกษา เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self – Learning) โดยจัดให้มีแผนงานเตรียมความพร้อมสถานปฏิบัติ การอาชีวศึกษา การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนตามแนว ปฏิรูปการศึกษา ครูแกนนำ การฝึกอบรมพัฒนาและให้รับรองครูฝึกในสถานประกอบการที่มี บทบาทในการจัดการอาชีวศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญด้านการปรับปรุงพัฒนาระบบ และกระบวนการเรียนการสอนรวมทั้งบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพของ ผู้เรียนให้มากขึ้นเพราะเป็นผู้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้จบการศึกษาดังนั้น การจัดกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคม สถานประกอบการ ตลอดจนแรงงานสากลที่เรียกกันว่าวิสัยอุตสาหกรรม (Industrial Behavior) นั้น สิริวัชร ราชสุคนดิ (2553) ให้ความหมายว่า มีคุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านสมรรถนะการทำงาน และ การสื่อสารการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสถานศึกษาควรจัดประชุม ร่วมกันระหว่าง สถานศึกษากับสถานประกอบการเพื่อกำหนดคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้ (Demand Side) ผู้บริหารต้องกำหนดแนวทางการบริหารให้ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบาย และยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านผู้เรียน และมาตรการ/ กลยุทธ์ ข้อ 1 ผลิต และพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะได้มาตรฐานในระดับสากล ซึ่งสำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ได้ทำการศึกษาความต้องการกำลังคนของกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่า ความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพ ต้องการกำลังคนที่มีคุณลักษณะด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้ ด้านความรู้ ทางวิชาการและทักษะวิชาชีพ (Skill for Work) ความรู้ความสามารถที่เป็น Multi Skill มีสมรรถนะทาง วิชาชีพหลากหลายที่เกี่ยวข้องกับงาน มีความรู้ และทักษะเชิงช่างพื้นฐาน และความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ปัญหาในงาน มีความรู้ทักษะในการติดต่อสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ การใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณในการทำงาน พบว่า ต้องการกำลังคนที่มี ความซื่อสัตย์ รักองค์กร ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ มีวินัย เสียสละ และทุ่มเทในการทำงาน ความไม่รู้อ มีภาวะผู้นำ อันจะทำให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพสูงในการทำงาน โดยสถานศึกษาควรทำการประเมิน พฤติกรรมของผู้เรียนอยู่เสมอ รวมทั้งทำการประเมินผลผู้สำเร็จการศึกษา จากการมีงานทำ และศึกษา ต่อ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งควรจัดให้มีการบูรณาการด้าน วิชาการ ทักษะการทำงาน และทักษะการดำรงชีวิตเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนา ประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 - 2554) กำหนดขึ้นบน พื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศทั้งทุนทางสังคม ทุนเศรษฐกิจ และทุนทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดลอมให้เข้มแข็งอย่างต่อเนื่อง ยึด “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และอัญเชิญ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นแนวทางปฏิบัติ เพื่อมุ่งสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”

การจัดการอาชีวศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 มาตรา 6 กล่าวโดยย่อว่า การนำองค์ความรู้ ภูมิปัญญาไทยมาพัฒนา ผู้เข้ารับการศึกษานั้น ผู้บริหารควรจัดให้มี กระบวนการเพิ่มทักษะผู้เรียนจากผู้เชี่ยวชาญภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้บรรลุผล มาตรฐานรายวิชาและสาขาวิชา โดยจัดผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานประกอบการกับผู้เชี่ยวชาญ แสวงหาบุคลากรผู้มีความรู้ ประสบการณ์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง จัดการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียนให้มี ผลงานออกมาเป็นชิ้นงานเพื่อฝึก ให้คิดเป็น ทำเป็น ถ่ายทอดความรู้ทักษะได้ และมีวินัย ทดสอบ สมรรถนะผู้เรียนทุกช่วงชั้น ข้อมูลผลการทดสอบให้นำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการในช่วงระยะปีพ.ศ. 2551 - พ.ศ. 2555 โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบ ราชการ ข้อที่ 4 มีความพร้อมและทัศนคติในการทำงานเป็นทีมสามารถสร้างเครือข่ายร่วมมือกับ ภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม รวมทั้งยังต้องสามารถบูรณาการ และเชื่อมโยงการทำงานภายในระบบ ราชการเองในทุกระดับเข้าด้วยกัน สอดคล้องกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549) มาตรฐานที่ 2 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ที่ 26 จำนวนคน - ชั่วโมงของ ผู้เชี่ยวชาญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน สำหรับในเรื่อง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศเพื่อพัฒนาครู สื่อการสอนมุ่งสู่คุณภาพ และมาตรฐานอาชีวศึกษาและความเป็นสากล สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย หน่วยงานที่จะเป็น เครือข่าย โดยกำหนดบุคลากรที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการติดต่อสื่อสารปฏิบัติงานในรูปแบบทีมงาน เพื่อความยั่งยืนของความร่วมมือปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี และมีผลประโยชน์ที่ทัดเทียมกัน (Win – Win Situation) โดยจัดทำโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาในท้องถิ่นในประเทศ และต่างประเทศ เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายที่ 4 การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ที่มีมาตรการ/กลยุทธ์ ข้อที่ 4 ที่กำหนดให้มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการ เครือข่ายงานวิจัย และจัดการองค์ความรู้ อาชีวศึกษาทั้งในประเทศ และระดับนานาชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการในช่วงระยะปี พ.ศ.2551 - พ.ศ.2555 โดยคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ของการพัฒนาระบบราชการ ข้อที่ 4 มีความพร้อมและทัศนคติใน การทำงานเป็นทีมสามารถสร้างเครือข่ายร่วมมือกับภาคส่วนอื่นๆ ในสังคม รวมทั้งยังต้องสามารถ บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานภายในระบบราชการเองในทุกระดับเข้าด้วยกัน

ตัวอย่างการจัดกระบวนการพัฒนาความก้าวหน้าในการดำเนินการของ อาชีวศึกษาในอดีตและปัจจุบัน ในเรื่องการปรับค่านิยม และเจตคติให้เห็นคุณค่าของการทำงาน โดยมีการจัดทำโครงการเกี่ยวกับคุณวุฒิสายใหม่ “คุณวุฒิวิชาชีพ” ร่วมกับองค์กรภาคเอกชน และประเทศต่างๆ เช่น ในปี 2539 – 2545 จัดทำโครงการกำหนดกรอบนโยบายเทคนิคศึกษา และอาชีวศึกษาแห่งชาติ (National Framework for Technical and Vocational Education in Thailand) โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือทางเทคนิคและวิชาการจากรัฐบาลออสเตรเลีย โดยมี วัตถุประสงค์หรือกำหนดสมรรถนะหลักและสมรรถนะด้านวิชาชีพบนพื้นฐานของมาตรฐานอาชีพ ในกลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ พลาสติก และอุตสาหกรรมค้าปลีก และเพื่อจัดทำ หลักสูตรพร้อมชุดฝึกอบรมที่เน้นฐานสมรรถนะ (Competency Based Training Packages) จนถึงปัจจุบันนี้ กรมฯ ได้เห็นชอบการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศไทย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2554 เป็นที่เรียบร้อยแล้ว และให้สังกัด สำนักงานกฤษฎีกา รัฐมนตรีและมีการดำเนินการต่อเนื่องในการกำหนดรายละเอียด โดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับ 3 สถาบันภาคเอกชน คือ สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า และสมาคมธนาคารไทย ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการจัดสัมมนาทั้งใน ส่วนกลางและภูมิภาคในเรื่อง “ความต้องการกำลังคนของภาคอุตสาหกรรมการผลิต และบริการ กับการจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (สคช.)” จึงนับว่าเป็นนิมิตหมายสำคัญที่ การอาชีวศึกษา ได้เริ่มต้นให้มีกรอบมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพที่เหมาะสม และสอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดแรงงานในแต่ละสายอาชีพ ความต้องการของผู้ประกอบการแต่ละระดับของ มาตรฐานทักษะ และสมรรถนะและมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพนั้นๆ เป็นก้าวสำคัญไปสู่ความเป็น สากล

ในส่วน of สถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่รองรับกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ ด้วยการศึกษาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่กำลังจัดทำขึ้น และเตรียมครูและ บุคลากรทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยองค์ความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ เช่น จากสถาบันการศึกษา สถานประกอบการที่เป็นผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น การจัดหา เครื่องมือ เครื่องจักร ครุภัณฑ์ สื่อการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร และแสวงหาแหล่งฝึกงานนอก สถานศึกษา เพื่อเพิ่มศักยภาพของผู้เรียน และครู รวมถึงแนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการประกอบอาชีพ ความมีวินัย ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม รวมทั้งการเตรียมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการจัด การเรียนการสอนพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามในการดำเนินการในด้านการจัด

การกระบวนการณ์นี้ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่ติดตามการปฏิบัติงานได้เห็นจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในสถานศึกษา โดยการวางแผนกลยุทธ์ที่จะกำจัดจุดอ่อนและอุปสรรคออกไป ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องปฏิบัติการเชิงรุกในการแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานพัฒนานุเคราะห์ หรือประเทศที่มีชื่อเสียงในการผลิตกำลัง “คน” ที่มีคุณภาพมาช่วยสนับสนุน เสริมสร้างองค์กรให้เข้มแข็งตามที่ตั้งเป้าประสงค์ไว้

2.5 องค์ประกอบหลักด้านผลลัพธ์การดำเนินการมี 10 องค์ประกอบย่อย และ 28 แนวทางการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ได้แก่ 1. การจัดเอกสารรายงานผล และการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรับประกันคุณภาพภายใน และภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ทั้งที่ผ่านมาและรอบถัดไป 2. ระดับความเหมาะสม/พึงพอใจในการประเมินผล การปฏิบัติงานและการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นไปด้วยความยุติธรรมโปร่งใส ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา 3. ผลการดำเนินการของสถานศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ ที่กำหนดไว้ 4. ระดับความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อการจัดบรรยากาศทางการเรียน สวัสดิการ และการบริการด้านอินเทอร์เน็ต การใช้ห้องสมุด เป็นต้น ซึ่งเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน 5. ระดับคุณภาพการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 6. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้กำลังคน (Demand Side) และผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการจัดการคุณภาพของผู้เรียน และผู้สำเร็จด้านอาชีวศึกษาจากสถานศึกษา เมื่อเทียบกับผู้สำเร็จ การศึกษาด้านอาชีวศึกษาจากสถานศึกษาอื่น 7. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียน และผู้สำเร็จ การศึกษา ในการได้รับประสบการณ์จากสถานศึกษา 8. สถานศึกษามีผลงานที่ประสบความสำเร็จ ในด้านการผลิต นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ และงานวิจัยของครู และนักศึกษาที่ได้รับรางวัลในระดับสูง กว่าในระดับภาคขึ้นไป มีมากขึ้นกว่าเดิม 9. สัดส่วนของผู้สำเร็จการศึกษาที่ได้งานทำและศึกษา ต่อเมื่อเทียบกับผู้จบการศึกษาทั้งหมดภายใน 1 ปีการศึกษา 10.จำนวนผู้เข้าเรียนอาชีวศึกษาของ สถานศึกษาในปีการศึกษาปัจจุบันมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ ผลลัพธ์การดำเนินการของ การพัฒนาคุณภาพการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาควรมุ่งเน้นจัดการ กำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา โดย จะต้องมุ่งให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ส่วนรวมและความเจริญก้าวหน้าของ ประเทศชาติในด้านการศึกษาพัฒนาวิชาชีพเป็นสำคัญ โดยจะต้องคำนึงถึง การแข่งขันกับนานาประเทศได้โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการให้ ความสำคัญต่อผู้รับบริการคือนักศึกษา ผู้ปกครอง สถานประกอบการชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วน เสียเป็นสำคัญ สถานศึกษาอาชีวศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

โดยยึด หลักการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส เป็นธรรมตรวจสอบได้ ให้มีความยืดหยุ่นหลากหลาย วิธีการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างสูงสุด ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองทั้ง ในด้านความก้าวหน้ามั่นคงในวิชาชีพหน้าที่การปฏิบัติงาน และมีความเจริญงอกงามในความคิด สติปัญญาคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สร้างความสามารถ ในการพัฒนาเทคโนโลยีที่มีขีดความสามารถแข่งขันได้ และมีการเรียนรู้ในทางการพัฒนาวิชาชีพ และวิธีการสอนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีกระบวนการตัดสินใจในการบริหารจัดการ ตลอดจน การเรียนการสอนโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างถูกต้องครบถ้วนในหลากหลายมิติอย่างแท้จริง สอดคล้องและเป็นไปตามเกณฑ์คุณภาพการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพของ สำนักงาน ก.พ.ร. ส่วน สำคัญ คือ มีการจัดเอกสารรายงานผลและการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรับ การประเมินคุณภาพมาตรฐานสถานศึกษาทั้งภายในและภายนอก ตามมาตรฐานของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. ในช่วงระยะเวลาที่ ผ่านมาและที่กำลังจะเกิดขึ้นในรอบต่อไป ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในมาตราที่ 47 หมวดที่ 6 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษา ภายใน และระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาภายนอก และมาตราที่ 48 กำหนดให้หน่วยงาน ดันสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกัน คุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการะบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อ สาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอกต่อไป ผู้บริหารจะต้องจัดทำผลการประเมินตนเอง SAR ประจำปีในระบบการประกัน คุณภาพภายใน ให้กับต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งเป็นเอกสารรองรับการเชื่อมโยงกับ การประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ผลลัพธ์จากการบริหารจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจะบังเกิดผลสัมฤทธิ์อย่าง สูงสุดได้ ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นส่วนใหญ่ในหน่วยงาน ให้บังเกิดความพึงพอใจและ ความเชื่อมั่นยอมรับในการประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมมีกระบวนการ ที่น่าเชื่อถือเป็นที่ยอมรับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน เป็นไปด้วยความยุติธรรม โปร่งใส ซึ่งเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับครูและบุคลากรทาง การศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินและผลการประเมินที่เป็นที่ยอมรับเห็นพ้อง ต้องกัน

ขององค์กร โดยยึดหลักทฤษฎีของ เฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) คือประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 สิ่ง คือ 1.เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection) 2.ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training) 3.หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation) นอกเหนือจากนี้สิ่งสำคัญอย่างหนึ่งคือการจัดบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม สภาพภูมิทัศน์ สถานที่ปฏิบัติงาน สำนักงาน ห้องเรียน ห้องประชุม โรงฝึกปฏิบัติงาน โรงอาหาร รวมทั้งระบบการสื่อสารอินเทอร์เน็ต ให้เป็นการอำนวยความสะดวกและการวางตำแหน่ง (Positioning) ขององค์กรที่น่าเชื่อถือ ศรัทธา ย่อมส่งผลในความรู้สึทางบวกต่อบุคลากรภายในและบุคคลภายนอก ในส่วนนี้มีความสอดคล้องกับแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมาตรฐานการอาชีวศึกษา รวมถึงนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ด้านการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างสูงสุด

การที่จะทำให้สถานศึกษาอาชีวศึกษามีความพร้อมและมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนจะต้องมุ่งเน้นให้เกิดสมรรถนะวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ แห่งชาติ และมาตรฐานฝีมือสากลในระดับต่างๆ ย่อมจะทำให้ผู้สำเร็จการเรียนรู้ของการอาชีวศึกษา เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานสากลอย่างแท้จริงทั้งนี้สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องจัดการเรียน การสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการฝึกปฏิบัติจริงให้มากที่สุด ทั้งในสถานศึกษา นอกสถานศึกษา ในสถานประกอบการ หรือในชุมชน โดยการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบทวิภาคีให้มากที่สุด ครูผู้สอนในภาคปฏิบัติควรแบ่งหน่วยการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องให้เกิดโครงการ โครงการของ กลุ่มผู้เรียน จนเกิดขึ้นงานชิ้นจริง ที่สามารถวัดผลประเมินผลได้ตามสภาพจริง ผู้บริหารจะต้อง ส่งเสริมปลูกฝังให้มีการประกวดแข่งขันผลงานที่เกิดจากชิ้น งานนั้นๆ ให้เป็นรูปธรรมทั้ง ในสถานศึกษา ในอาชีวศึกษาจังหวัด หรือในระดับชาติต่อไป อีกทั้งต้องส่งเสริมพัฒนารูปแบบ การแข่งขันทักษะวิชาชีพของนักศึกษา อาชีวศึกษาในระดับต่างๆ ให้มีมาตรฐานต่อเนื่อง ในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับชาติ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ ผู้มีฝีมือในสาขาวิชาต่างๆ ทั้งนักศึกษา และครูอาจารย์อย่างจริงจังสม่ำเสมอต่อเนื่อง จะทำให้เกิดการแข่งขัน เกิดขวัญกำลังใจและเกิด การพัฒนาอย่างมั่นคงแท้จริง นอกจากนั้นสถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการพัฒนาผู้เรียนอย่างมี ประสิทธิภาพโดยเชิญ สถานประกอบการและชุมชน ร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรฐาน สมรรถนะในแต่ละสาขาวิชาอย่างครบถ้วน มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการ สถานประกอบการ ชุมชน และทันต่อเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ย่อมจะส่งผลให้ ผู้เรียนมีสมรรถนะและประสิทธิภาพมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานที่ดี สถาน ศึกษาจะต้องพัฒนา ครูให้มีความสามารถในการสอนที่หลากหลายวิธีการ และมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมการสอน

โดยมีแผนการสอนที่มุ่งเน้นสมรรถนะ มีการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสังคมและสถานประกอบการ หลอมรวมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปให้เกิดจิตสำนึกค่านิยมความเป็นไทย อีกทั้งมีกระบวนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัย อย่างหลากหลาย ทั้งในห้องเรียนนอกห้องเรียน ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน ครูและนักเรียน มีการผลิตนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีผลงานวิจัยที่เผยแพร่ต่อสาธารณะชน และชิ้นงานที่เป็นเลิศ เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้มีการจดสิทธิบัตรผลงานที่เป็นนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ผลิตซึ่งหมายถึงนักเรียน นักศึกษา หรือครูผู้สอน ได้มีรายได้ระหว่างเรียน สิ่งที่คุณศึกษาต้องส่งเสริมให้เกิดผลลัพธ์ขึ้นอีกประการหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความรู้ทางวิชาชีพและทักษะฝีมือ ก็คือ คุณธรรมจริยธรรมให้เกิดขึ้นแก่ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน “เก่ง ดี มีสุข” การที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ในด้านนี้ได้ นั้น ย่อมต้องอาศัยครู และผู้บริหาร ที่ต้องมีคุณธรรมเกิดขึ้นก่อนเป็นอันดับแรก จึงจะสามารถสอนและสร้างผู้เรียนให้เป็นคนดีได้ โดยจะต้องยึดถือหลักปรัชญาพุทธศาสนาซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติเป็นแนวทาง หรือแม้แต่ศาสนาอื่นๆ ก็ตามที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดีทั้งสิ้น คุณสมบัติดีงามที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนอาชีวศึกษานี้ย่อมสามารถบ่งบอกลักษณะที่ไม่พึงปรารถนาต่างๆ ออกไปได้ ซึ่งย่อมทำให้เกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง อันจะส่งผลทำให้สามารถเพิ่มปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาได้เพิ่มมากขึ้นตามมาในอนาคต ตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล และความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาของประเทศ การดำเนินการของสถานศึกษาที่มุ่งผลิตกำลังคนอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐานตามคุณวุฒิวิชาชีพทั้งด้านทักษะฝีมือและคุณธรรมจริยธรรม จะทำให้ เป็นที่พึงพอใจของสถานประกอบการ ที่เป็นผู้ใช้กำลังคนส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำเข้าสู่ตลาดแรงงานเร็วขึ้นได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง อย่างยุติธรรมตามระดับคุณวุฒิวิชาชีพ

จากผลลัพธ์ที่สถานศึกษาผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานตาม คุณวุฒิวิชาชีพเป็นที่ยอมรับของสถานประกอบการในระดับท้องถิ่นและระดับสากล ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามปณิญากรุงเทพว่าด้วยการศึกษาเพื่อโลกอาชีพ ที่กล่าวว่า การศึกษาช่วยเพิ่มการจ้างงาน พัฒนาคุณภาพชีวิต บรรเทาความยากไร้ ส่งเสริมสันติสุข และทำให้การพัฒนาที่ยั่งยืนประสบผลสำเร็จในแง่ของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ตามเป้าหมายการพัฒนาในกรอบห้าสหัสวรรษขององค์การสหประชาชาติ

(UNESCO) และจะส่งผลให้คนไทยมีเศรษฐกิจความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน สามารถแข่งขันกับ นานา ประเทศได้ อย่างมีศักยภาพและยั่งยืนตลอดไป

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมานี้ จะเป็นเทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ที่กระทรวงศึกษาธิการกำลังดำเนินการอยู่ และสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และแนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management: NPM) ที่จะช่วยปรับปรุง ประสิทธิภาพ และประสิทธิผล คุณภาพส่วนราชการและยังเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการพัฒนา ข้าราชการ เป็นการสร้างกลไกความรับผิดชอบต่อทั้ง การสนับสนุนให้ระบบงบประมาณ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อสร้างวัฒนธรรม ในการทำงาน ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ เกิดขึ้นในระบบราชการ และ สถานศึกษาอาชีวศึกษา (ฐิตินา ศิริวิโรจน์, 2545)

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็น ว่า ในภาพรวม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยดังนี้ ดังนี้ องค์ประกอบด้านการนำองค์กร องค์ประกอบด้านจัดกระบวนการ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการให้ความสำคัญกับผู้บริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ทั้งนี้เพราะ องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน เป็นองค์ประกอบหลักของสถานศึกษา มีความครอบคลุมการบริหารของสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความชัดเจนของแนวทางการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ สามารถนำไปปฏิบัติได้ หากสถานศึกษามีการทำงานทั้ง 5 ด้าน สอดคล้องและ ประสานสัมพันธ์กัน จะทำให้สามารถแสดงออกถึง ความต้องการที่จะให้สถานศึกษาประสบผลสัมฤทธิ์ และปราศจากแรงกดดัน จากภายนอกได้เป็นอย่างดี นั่นคือสถานศึกษาจะเป็นองค์กรที่มีผลสัมฤทธิ์ ทางด้านผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นผลผลิตของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเรื่องนี้ ศศิธรา พิชัยชาญณรงค์ (2554) กล่าวไว้ว่า จากการบริหารจัดการของสถานศึกษา 415 แห่งนั้น จะมุ่งพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นพลังสำคัญของชาติ ให้บูรณาการความรู้ ความสามารถพร้อมคุณธรรม สร้างพลังความคิดสู่การปฏิบัติจริง พัฒนาไปใช้ประโยชน์ได้ ด้านนวัตกรรมเทคโนโลยี ผลงานสิ่งประดิษฐ์ของเยาวชนอาชีวศึกษา มีประโยชน์และคุ้มค่า แสดงถึงศักยภาพ และความสำเร็จทางด้านการศึกษาวิชาชีพ สามารถพัฒนาไปสู่การประกอบอาชีพอิสระ และสนองความต้องการของสถานประกอบการ ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.1 ควรสร้างความเข้าใจถึงรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่มีความสอดคล้องกับการปฏิรูปการอาชีวศึกษาในทศวรรษที่สอง และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของสำนักงาน ก.พ.ร.ให้กับบุคลากรส่วนกลาง และบุคลากรในสถานศึกษาอันประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา

1.1.2 ควรพัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้วยมาตรการทบทวนระบบบริหาร โดยองค์คณะบุคคล ทั้งวิธีได้มาของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษารวมถึงการมอบอำนาจหน้าที่ให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

1.1.3 ควรกำหนดกรอบแนวทาง การนำรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ไปใช้ในสถานศึกษา และการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยตนเองเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษา

1.1.4 ควรจัดทำเอกสารการพัฒนาคุณภาพองค์กรด้วยหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.1.5 ควรจัดทำระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อสร้างแรงจูงใจให้ครู และบุคลากรได้เห็นประโยชน์จากการประเมินการปฏิบัติงานที่พัฒนาองค์กรอย่างมีคุณภาพ และการตอบแทนรางวัลให้กับผู้ปฏิบัติงาน

1.1.6 ควรสนับสนุนให้มีผู้รับผิดชอบ โดยตรงในระดับสถานศึกษาและส่วนกลางที่ทำหน้าที่ประสานงาน ผลักดันการทำงานหรือให้มีการพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมาย

1.1.7 ควรสนับสนุนค่าใช้จ่าย เครื่องมือ ครุภัณฑ์ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการได้ตามองค์ประกอบที่กำหนด

1.1.8 ควรสนับสนุนส่งเสริมระบบการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่เกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้ การวัดผลการปฏิบัติงานและการปรับปรุงผลงานการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ องค์ความรู้จากประสบการณ์อื่นๆ เพื่อให้มีการเผยแพร่ สร้างสม และต่อยอดความรู้เหล่านี้ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถ

ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เน้นการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษาและร่วมกับผู้จากภายนอก
สถานศึกษาทั้งในสถานประกอบการและสถาบันการศึกษาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.1.9 ควรเร่งรัดในการให้ความรู้กับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่สถานศึกษามอบหมายให้รับผิดชอบดูแลการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2.1 ควรพัฒนาการบริหารจัดการในสถานศึกษา โดยใช้เทคนิคการบริหารองค์การภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management:NPM) ของสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเป็นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงานหรือผลลัพธ์ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน

1.2.2 ควรสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรู้เท่าทันด้วยการเพิ่มโอกาสการฝึกอบรม ศึกษาดูงานในประเทศและต่างประเทศและแหล่งแสดงผลงาน เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับครู บุคลากร นักเรียน นักศึกษา ได้ผลิตนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ผลงานการวิจัยของครู และบุคลากร แล้วนำมาเสนอให้สังคมได้รับทราบเป็นการสร้างแรงศรัทธา

1.2.3 ควรสร้างทีมงานให้แข็งแกร่งโดยการมอบอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ได้บังคับบัญชาได้ทำหน้าที่ ตามความเหมาะสม ความถนัดและตามสถานการณ์ เพื่อลดภาระ แต่จะทำหน้าที่ประสานงานนิเทศติดตามการดำเนินงานที่มอบหมายด้วยการให้เกียรติและเป็นกัลยาณมิตร

1.2.4 ควรสร้างขวัญกำลังใจโดยนำผลการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร และบุคคลภายนอกที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ด้วยการตอบแทนรางวัล การสังสรรค์

1.2.5 ควรแสดงออก ถึงความรับผิดชอบต่อ กรรมการสถานศึกษา ชุมชน สังคม ในการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี พร้อมระบบการเบิกจ่ายงบประมาณต่างๆ ให้ชัดเจนแสดงออกถึงความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

1.2.6 ควรให้ความสำคัญ กับการวางแผนของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้แทนสถานประกอบการซึ่งเป็นบุคคลภายนอก และบุคลากรภายในที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษา รวมทั้งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ยุทธศาสตร์การผลิตกำลังคน การประกันคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและ

ประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) รอบสอง การจัดตั้งสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และการจัดตั้งสถาบันการอาชีวศึกษา เป็นต้น เพื่อให้การวางแผน เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2.7 ควรแสดงออกถึงความเป็นผู้นำในการนำแผนงาน โครงการกลยุทธ์ของสถานศึกษา ลงสู่การปฏิบัติดำเนินการให้ครบถ้วน รอบด้านทั้งการพัฒนาสถานศึกษาอันได้แก่ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมต้องการ ทั้งปริมาณ และคุณภาพการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตร เพื่อระดมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างศักยภาพของผู้เรียนในการจัดการเรียนรูปแบบ ทวิภาคี (Dual System)

1.2.8 ควรสร้างความร่วมมือ และเห็นความสำคัญกับผู้เข้ารับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการอาชีวศึกษา ขอคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาผลิตกำลังคนอาชีวศึกษา การใช้ความรู้ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญ ปรมาจารย์ ทองถิ่นผู้รู้ ผู้ทรงคุณวุฒิมาทำให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตรการจัดแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกสถานศึกษา และทุนการศึกษา เป็นต้น

1.2.9 ควรพิจารณาตอบแทนผู้สร้างคุณประโยชน์ต่อสถานศึกษาทางด้านสิทธิประโยชน์ที่ราชการกำหนดไว้ อันได้แก่การยกเว้นภาษี การลดหย่อนภาษี การเชิดชูเกียรติตามระดับการช่วยเหลือ

1.2.10 ควรมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพเพื่อผู้เรียนมีคุณภาพ และมาตรฐานตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมต้องการ เพื่อลบภาพลักษณ์ที่สังคมวิพากษ์วิจารณ์ว่า ผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาแล้วไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีจะต้องใช้เวลาฝึกอบรมเพิ่มเติมอีกระยะหนึ่งก่อน หรือเป็นผู้ที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดความมีวินัยเป็นต้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดกระบวนการการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ(Student Center) จัดกระบวนการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีศักยภาพก้าวหน้าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

1.2.11 ควรจัดกิจกรรมเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างสมดุลและรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ด้านทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต รวมทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม เน้นการจัดกิจกรรมลงมือปฏิบัติให้เกิดปัญญา ในการเสียสละไปช่วยเหลือสังคม ชุมชนที่มีปัญหา อุปสรรค ด้านความเป็นอยู่ฐานะยากจน ประสพภัยธรรมชาติ

1.2.12 ควรติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้มอบหมายบทบาทหน้าที่ไปแล้ว และการติดตามด้วยตนเองด้วยภาวะผู้นำที่เป็นกัลยาณมิตร เพื่อประเมินระดับผลงานที่ดำเนินการในการสนับสนุนให้ก้าวหน้าต่อไปหรือนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สาเหตุที่อาจมี ปัญหา อุปสรรค ให้ได้รับการแก้ไขทันเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เมื่อมีการนำรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไปปฏิบัติแล้วควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความร่วมมือ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ในการใช้รูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2.4 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหาร แบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยจำแนกตามประเภทสถานศึกษา